

MORMINTE ALE UNOR ROMÂNII CELEBRI

Angelo-Barbu Popescu

În vara acestui an am onorat invitația unei doamne din Paris. Împreună cu soția am colindat timp de 17 zile prin cel mai frumos oraș din lume.

M-am gândit să caut prin cimitirele orașului mormintele unor concetățeni care au făcut faimă românilor. Am fost impresionat că numele acestor personalități sunt menționate în prospectele oferite vizitatorilor. Am vizitat două dintre celebrele cimitire-monument: Montparnasse și Père-Lachaise. În acestea sunt înmormântați creștini, musulmani, chinzi aparținând diferite culte, evrei. Nu se face nici o discriminare.

Mai întâi am vizitat cimitirul Montparnasse (înființat la 1824 cu o suprafață de circa 19 ha). Aici am găsit mormintele a patru români celebri: sculptorul Constantin Brâncuși (1876-1957), Eugen Ionesco (1909-1994), scriitor și eseist, membru al Institutului francez (academician între cei 40 de titulari), Tristan Tzara (1896-1963) celebru inventator al curentului dadaist și Emil Cioran (1911-1990) filozof, eseist și romancier.

Toți cei de mai sus, români, sunt considerați și oameni de cultură ai Franței. Brâncuși (parcela 18-poz. 4) și Cioran (parcela 13-poz. 1) au mormintele amplasate în cele două părți ale aleii de nord, Ionesco (parcela 6-poz. 4) este pe alea Lenoir, iar Tzara (parcela 8-poz. 6), pe alea de vest în rând cu mormântul lui Charles Baudelaire.

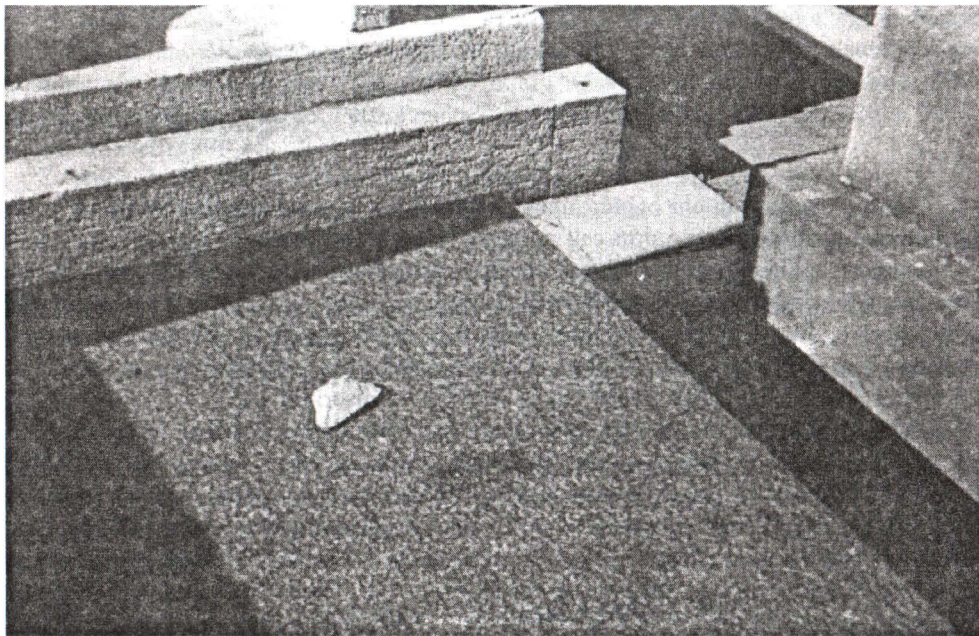
Tot în acest cimitir, pe alea Raspail, pe mormântul unei fete tinere bulgăroaice, la comanda părinților acesteia este amplasat un monument, „Sărutul” de Brâncuși.

În cimitirul Père-Lachaise se găsește mormântul lui George Enescu (1881-1955) cel mai mare compozitor român. Anual, se face o slujbă de pomenire ortodoxă la care participă ortodocși, catolici, protestanți și evrei născuți în România. În testamentul compozitorului acesta și-a exprimat dorința de a fi înmormântat în România, împreună cu soția sa Maruca. Regimul comunist nu au acceptat decât transferul lui Enescu dar fără soția sa.

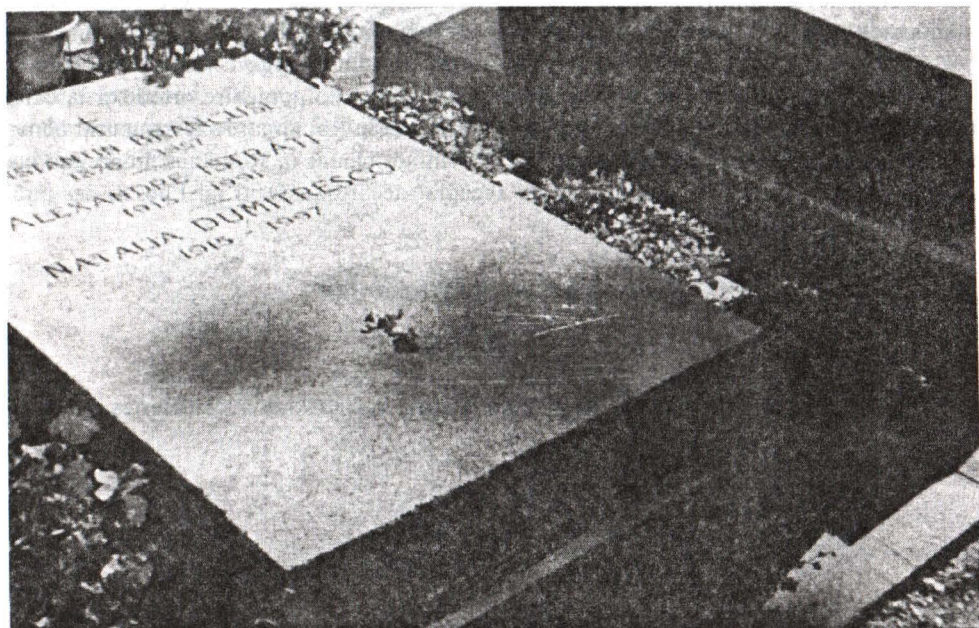
Tombs of Famous Romanians

SUMMARY

The author refers to famous Romanians buried in well-known cemeteries in Paris.

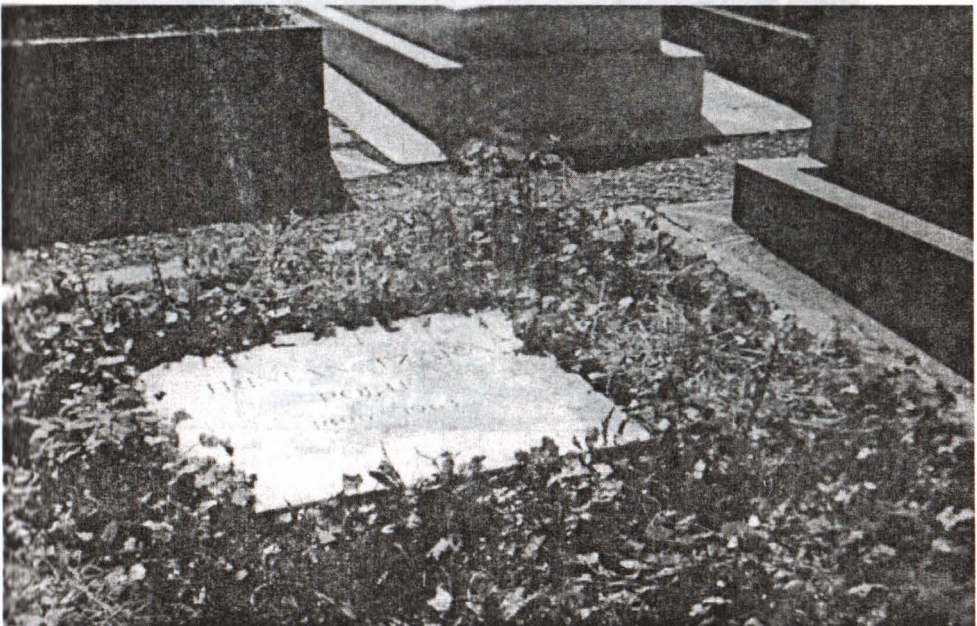
Mormântul lui Emil Cioran

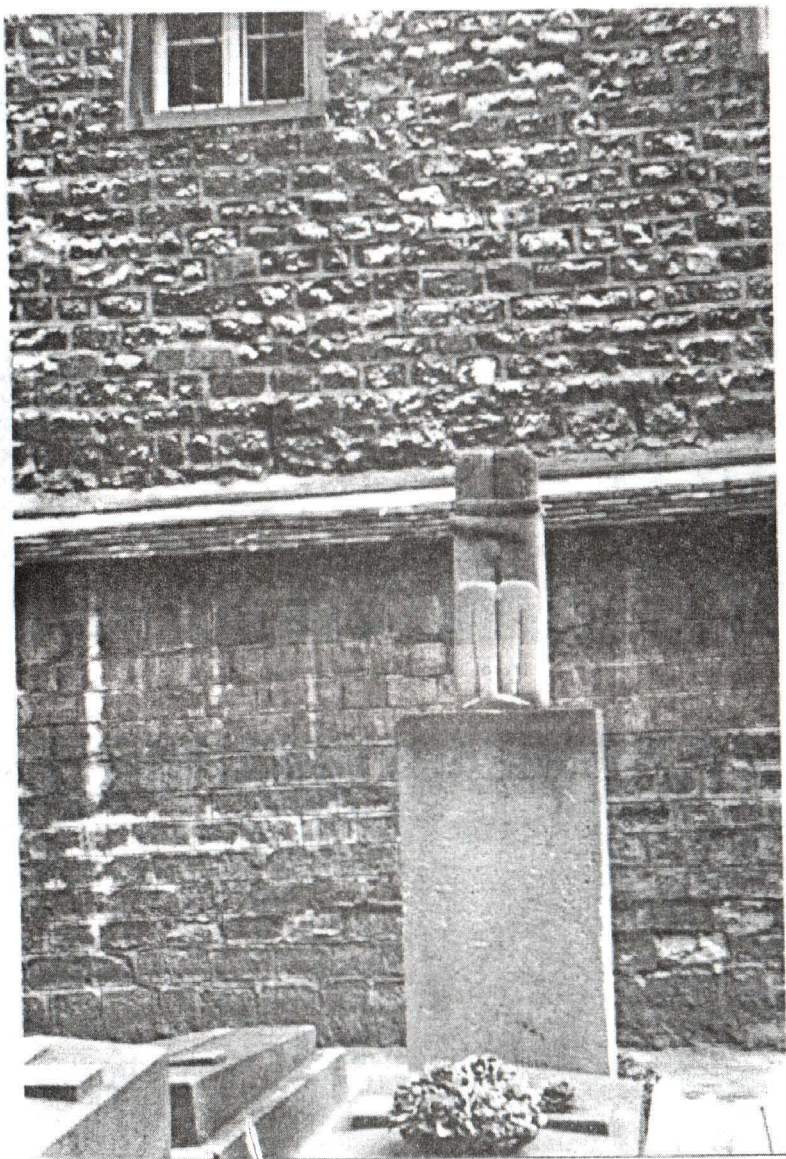
Mormântul lui Constantin Brâncuși

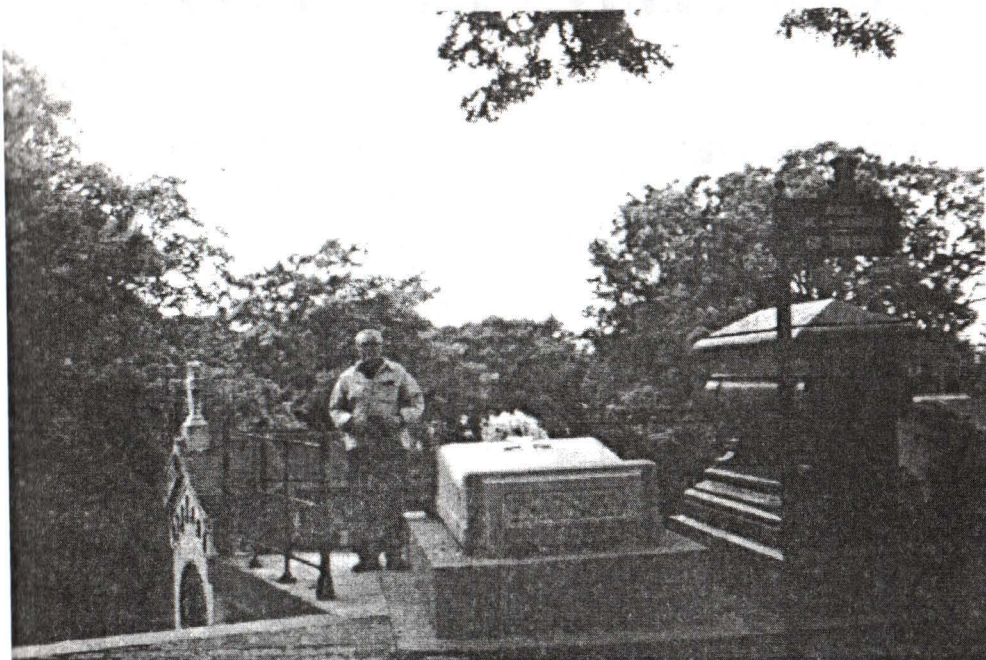

Mormântul lui Eugen Ionescu

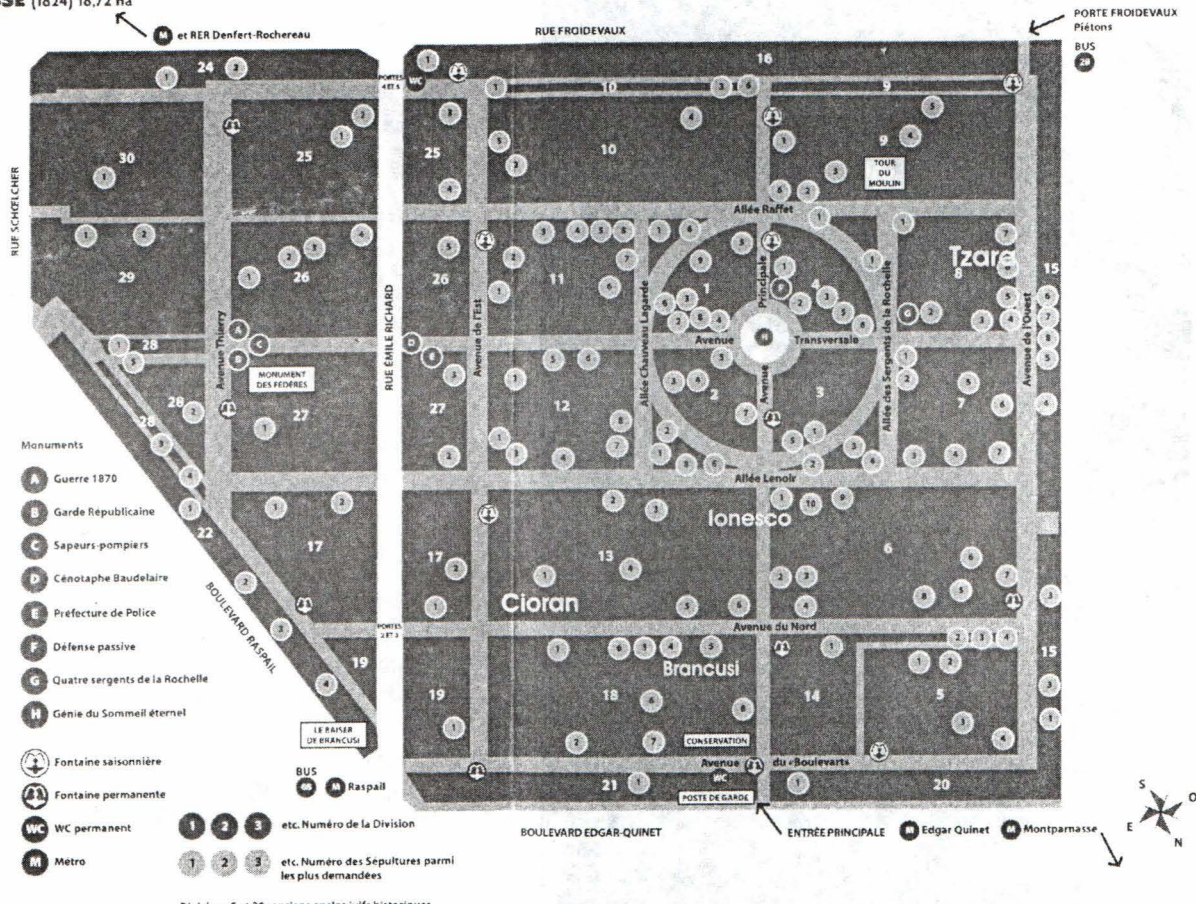
Mormântul lui Tristan Tzara

Autorul articolului, la mormântul lui George Enescu

PLAN DU CIMETIÈRE MONTPARNASSE (1824) 18,72 ha

fiecare stradă are o biserică, iar în inventarele emise de ei, cel mai spectaculos, desigur fără temei real, numără 360 de lăcașuri. Anton Maria dell Chiaro, secretarul italian a trei domni munteni, la sfârșitul sec.XVII și începutul celui de-al XVIII-lea notează: „*în general, valahii nu sunt prea evlavioși, totuși nu uită să-și facă cruce de câte ori trec dinaintea unei biserici ori a unei icoane, și sunt atât de riguroși observatori ai zilelor de post, că nici nu vor să audă de scutirea lor în timpul unei boli sau altei nevoi*”³ De asemenea el remarcă prezența icoanelor în case, ca unic „ornament”, începerea ospetelor cu rugăciune, marea atenție acordată Paștelui, Bobotezei, strălucirea slujbelor la marile sărbători „*că în afară de Moscova, nici o țară creștină orientală nu o egalează*”, diverse obiceiuri și credințe, preocuparea pentru pomenirea morților. De obicei, la moartea unei fețe domnești condamnații civili și chiar unii criminali erau eliberați din închisori pentru a se ruga de sufletul mortului; „*calicimea (...) ușurează sufletul celui mort prin diverse patimi, timp de un an întreg, umblând cu capul gol pe ploaie, ninsoare sau sub arșița soarelui*”⁴. Bucureștenii erau iubitori de procesiuni, care se organizau în diferite părți ale orașului pentru ploaie și recoltă îmbelșugată în fiecare din cele 6 joi de după Paște, și la vreme de nevoie, în cazuri de molimă ori alte calamități naturale. În 1658 la o astfel de procesiune participa și domnitorul și patriarhul Antiohiei. Autori mai recentți, între primii istorici ai Bucureștilor, ne vorbesc în mod explicit despre cultul sfinților și al icoanelor, despre încrederea în puterea lor de vindecare: „*(...) fiindcă era înaintea tuturor, biserică tămăduitoare de boale și făcătoare de minuni, aci, la Sf.Ion, alerga omul de avea bolnav greu în casă; făcea o sfeștanie sau mai multe apoi, încărcat cu anafură, aghiasmă, mir și cu un șiret de bumbac pe care erau înnodate evangheliile ce se citeau la caz de boală, se înapoia la căpătâiul bolnavului. Mirul i-l pune la cap, anafura i-o dădea să mănânce și aghiasma s-o bea, găitanul cu noduri i-l atârna de gât și bolnavul se însănătoșea, dacă nu se miluia Dumnezeu să-l cheme la Dânsul. Iar pentru cazurile mai speciale de bărcă, preoții de la sf.Ion mai știau un leac ce nu da greș și anume făceau pe umflătură semnul crucii cu creneală*”⁵. O renumită icoană făcătoare de minuni era cea a Maicii Domnului de la Sărindar. Bolnavii importanți trimiteau trăsura la mănăstire după icoană și aceasta era dusă de egumen însoțit de călugări cu făclii. Lumea bătea mătânii în praful drumului la trecerea convoiului; la cei săraci se ducea o copie a icoanei de către un călugăr simplu. Colonelul Popescu Lumină lasă un „inventar”, al sfinților pe specialități: „*Sfântul Stelian de la biserica Vergu pentru sănătatea copiilor, sfânta Varvara pentru ca fetele să nu fie ciupite de vărsat, sfinții Cosma și Damian și sfântul Mina pentru sănătate, sfântul Elefterie pentru plămădirea căsătoriilor și ușurarea la nașteri, sfântul Haralambie de ciumă, capul sfântului Visarion de ciumă și holeră, sfântul Nicolae pentru sărăcie, sfântul Spiridon pentru dovedirea hoților*”⁶. Aceasta este însă o mărturie târzie, și oarecum nespecifică,

³ Anton Maria DEL CHIARO, *Revoluțiile Valahiei*, după textul receditat de N.Iorga, Iași, Viața româncască, 1929

⁴ Idem, p.48.

⁵ G.CRUȚESCU, apud Radu OLTEANU, *Bucureștii în date și întâmplări*, Ed.Paidcia, București 2002, p.22-23.

⁶ POPESCU-LUMINĂ, *Bucureștii din trecut și de azi*, Ed.Ziarul Universu, 1935, p.23-25.